

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Від волі до особистості : монографія / І. Д. Бех. – К. : Україна-Віта, 1995. – 202 с.
2. Бабатіна С. І. Характеристика структури та змісту розвивально-корекційної програми, спрямованої на розвиток темпоральних характеристик особистості в студентському віці / С. І. Бабатіна // Проблеми сучасної психології : Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2014. – Вип. 23. – С. 44-56.
3. Головаха Е. И. Психологическое время личности / Е. И. Головаха, А. А. Кроник. – М. : Смысл, 2008. – 267 с.

Аліна Білоножко,

студентка 4 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **Т.П. Малихіна,**

к.психол.н., доцент (БДПУ)

**ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ДІТЕЙ З АУТИЧНИМИ ПРОЯВАМИ**

Актуальність. Сучасний етап розвитку теорії і практики психології, корекційної педагогіки та психіатрії характеризується посиленою увагою до поглибленого вивчення особливостей психічного розвитку аутичних дітей, їх когнітивних можливостей; до виявлення особливостей формування у них психічних функцій, розвитку емоційно-вольової сфери, соціальних відносин, комунікативної поведінки. Саме порушення емоційно-вольової сфери є провідною ознакою раннього дитячого аутизму.

Організація повної та своєчасної допомоги аутичним дітям та їх родинам є дуже нагальною психологічною проблемою, але на сьогодні в Україні вона майже відсутня. Тому, у центрі уваги нашого дослідження стоїть розробка цілеспрямованого психологічного супроводу дітей, що мають порушення в емоційній сфері та зазнають труднощів адаптації та соціалізації.

Ступінь досліджуваності проблеми. Важливо зазначити, що в останнє десятиріччя в Україні спостерігається зацікавленість цією проблемою як науковцями, так і практиками (Т. Ілляшенко, С. Конопляста, К. Островська, М. Рождественська, М. Химко, Д. Шульженко та ін.).

Також, за останні десятиліття у вітчизняній спеціальній літературі з'явилося ряд досліджень, присвячених корекційній роботі з аутичними дітьми (Е. Баєнська, М. Веденіна, Л. Гладкіх, Л. Гончарова, І. Захарова, І. Ковалец, Г. Козловская, С. Морозов, Т. Морозова, Л. Нурієва, М. Проселкова, Л. Скопачева, А. Співаковська та ін.).

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні програми психологічного супроводу емоційного розвитку дітей з аутичними проявами

Сутність дослідження. Своєрідність емоційної сфери при аутизмі відображається в дефіциті механізмів афективного захисту, присутності

безлічі патологічних страхів, труднощах розуміння переживань іншої людини. Провідними особливостями виступають асинхронія та нерівномірність розвитку емоційної сфери, що виявляється у затримці розвитку простих емоцій та наявності складних видів емоційного реагування на ситуацію [1].

У дітей з аутичними проявами спостерігається перевага підвищеного або пригніченого настрою, емоційна перевантаженість, а також дисфоричні розлади з напруженістю та негативізмом, агресивна готовність, схильність до ейфорії з монотонним руховим збудженням, субдепресивні стани з малорухомістю, гіпомімія, плач. [2].

Психологічний супровід емоційного розвитку дітей з аутичними проявами спрямований на формування вміння проявляти емоції та розпізнавати емоції інших людей; стабілізацію емоційної сфери.

Важливо зазначити, що з урахуванням особливостей особистості аутичної дитини, психологічний супровід має здійснюватися одним і тим самим психологом і не може здійснюватися без тісної взаємодії з його близьким оточенням. [3].

В ході психологічного супроводу використовуються спеціальні вправи, спрямовані на формування у дитини стійкої емоційно-позитивної взаємодії з дорослим та вміння проявляти і розрізняти емоції; усвідомлення особистих емоцій, їхній тілесний вираз; розвиток емоційного ставлення дитини до предметів; прийняття іншої людини та виявлення її емоцій; запобігання виникнення проявів емоційної агресії та ін..

Психологічний супровід емоційного розвитку включає в себе різні форми роботи, а саме: безпосередня взаємодія дитини з психологом та батьками в ході спеціальних вправ, бесід та інших занять; релаксація та масаж; метод соціальних історій; ігрові вправи; арт-терапія.

Основні висновки. Психологічний супровід є важливою складовою психологічної допомоги дітям з аутичними проявами, в процесі якого формується відчуття дитиною потреби в емоційних контактах з іншими, вміння дитини вирізняти себе від інших, виявляти вибірковість, швидкоплинність емоцій, що супроводжують різноманітні маніпуляції, а також така робота сприяє подоланню страхів дитиною, стабілізації та розвитку її емоційної сфери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лебединская К. С. Аутизм. Методы лечения тяжелого психического отклонения / К.С. Лебединская. – 2002. – № 5. – С. 23-24.
2. Никольская О.С., Аутичный ребенок. Пути помощи / О.С. Никольская, М.М. Баенская, Е.Р. Либлинг, И.А. Костин / Москва : Теревинф, 2007. – 288 с.
3. Скрипник Т. В. Система психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі Дефектологія. Особлива дитина: навчання та виховання /Т.В. Скрипник. – Київ, 2013. – №4. – С. 28-32.